

İqtisadi inkişafa töhfə

Oruc MUSTAFAYEV

Qlobal çağırışlar dövründə ali təhsil sistemi qarşısında duran ən mühüm vəzifələrdən biri əmək bazarının tələbatına uyğun yüksək ixtisaslı mütəxəssis hazırlığı ilə bağlıdır. Heç kimə sirr deyil ki, daha savadlı işçi qüvvəsi ölkənin sosial-iqtisadi inkişafına, bununla da dünya bazarında daha rəqabətə davamlı olmağa və öz növbəsində, ayrı-ayrı şəxslərin həyat şəraitini, firavanlığını və perspektivlərini yaxşılaşdırmağa kömək edə bilər.

Böyük Britaniyanın Times Higher Education (THE) nəşrinin fəal inkişaf edən iqtisadiyyata malik ölkələrin universitetlərinin növbəti reytingi (Emerging Economies University Rankings) qlobal bazarda universitetlər arasında mübarizənin güclənməsi tendensiyalarından xəbər verir. Reyting FTSE (Financial Times Stock Exchange) təsnifatı əsasında iqtisadiyyatı inkişaf edən ölkələr kimi təsnif edilmiş dövlətləri əhatə edir.

Qlobal bazarda universitetlər arasında rəqabət güclənir

Reyting siyahısında 47 dövlətdən 533 universitet (ötən il - 43 ölkədən 450 universitet) yer alıb. Ali məktəblərin sayı üzrə reytingə 81 universitetlə Çin liderlik edir, sonra Hindistan (56 ali məktəb) və Braziliya (46 ali məktəb) gəlir.

Reytingin ilk 5-liyində Çinin 4 ali məktəbi yer alıb. Çin universitetlərinin bu cür aktivliyi ekspertlər tərəfindən maraqla izlənilir. Nəşrin baş redaktoru Fil Beyti: "Reytingdə Çinin mövqeyi onun dünya ali təhsil arenasında sürətli inkişafını göstərir. Biz Çinin yaxın illərdə qlobal miqyasda dünya səviyyəli ali təhsili təqdim etməkdə davamlı səylərini gözləyirik".

Rusiya sıralamada 39 universitetlə təmsil olunur, bu da ötən ildəkindən dörd dəfə çoxdur. Onların ara-

sında liderlik M.V.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinə məxsusdur. Tədqiqatın nəticələrini şərh edən MDU-nun rektoru, akademik V.A.Sadovniç qeyd edib ki, rəhbəri olduğu təhsil müəssisəsi ənənəvi olaraq ali məktəblərin beynəlxalq reytinglərində yüksək göstəricilər nümayiş etdirir. Rektoru diqqətə ona yönəldib ki, iqtisadiyyatı fəal inkişaf edən ölkələrin ali məktəblərinin reyting sıralamasında MDU üçün ən əhəmiyyətli göstəricilər- təhsil komponenti, elmi-tədqiqat fəaliyyəti, biliklərin transferi, eləcə də beynəlxalq əməkdaşlıq nəzərə alınır. Bu meyarların hər birinə görə MDU ildən-ilə öz mövqelərini gücləndirir və bu, həm MDU-nun əməkdaşları, həm də ali məktəbin tələbələri üçün xüsusilə əhəmiyyətlidir. V.Sadovniç

beynəlxalq reytinglərdə iştirakın məqsəd olmadığını, lakin ali məktəbin inkişaf dinamikasını obyektiv izləməyə, iqtisadi və sosial xarakterli aktual çağırışlara operativ reaksiya verməyə imkan verən alət olduğunu vurğulayıb.

THE nəşrinin baş redaktoru Fil Beyti isə MDU-nun, eləcə də Rusiya ali məktəblərinin reytingdəki fəallığını şərh edərkən "Rəqabətin daim artdığı qlobal bazar üçün bu, kifayət qədər təsirli nailiyyətdir", - deyib.

Reytingin tərtib edilməsi metodologiyası tədris və təhsil mühiti, elmi işin intensivliyi, əməkdaşların elmi məqalələrindən sitatə gətirilmə, müəllim və tələbələrə beynəlxalq akademik mobillik səviyyəsinə yönəlmiş 13 indikatora əsaslanır. Tədqiqat müəllifləri qeyd edirlər ki, nəticələrin obyektivliyi universitetlərin ekspertlərinin sorğusu əsasında təqdim etdikləri məlumatların keyfiyyətinin açıq mənbələrdən əldə olunmuş informasiyanın keyfiyyəti ilə uzlaşması hesabına təmin edilir.

Reyting	Ali məktəbin adı	Ölkə	Tələbələrin ümumi sayı	Tələbə - müəllim nisbəti	Əcnəbi tələbə sayı	Qadın-k kişi nisbəti
1	Tsinghua University	Çin	38783	12.0	11%	34 : 66
2	Peking University	Çin	39575	11.5	15%	46 : 54
3	Zhejiang University	Çin	33427	10.7	22%	23 : 77
4	University of Science and Technology of China	Çin	16245	7.7	4%	aks olunmayıb
5	Lomonosov Moscow State University	Rusiya	29235	7.3	29%	48 : 52
6	Shanghai Jiao Tong University	Çin	38853	11.1	13%	44 : 56
7	Fudan University	Çin	32537	11.2	12%	53 : 47
8	National Taiwan University	Tayvan	27254	11.1	11%	40 : 60
9	Nanjing University	Çin	34569	15.5	10%	44 : 56
10	University of Cape Town	Cənubi Afrika Respublikası	21812	11.9	17%	53 : 47
11	University of the Witwatersrand	Cənubi Afrika Respublikası	28521	26.3	8%	56 : 44
12	Moscow Institute of Physics and Technology	Rusiya	5716	11.2	15%	24 : 76
13	King Abdulaziz University	Saudiyyə Ərəbistanı	32853	7.9	21%	54 : 46
14	University of São Paulo	Braziliya	83214	15.9	4%	48 : 52
15	Khalifa University	Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri	3651	9.5	26%	55 : 45
16	Indian Institute of Science	Hindistan	4128	9.6	1%	23 : 77
17	Huazhong University of Science and Technology	Çin	56379	16.5	5%	36 : 64
18	HSE University	Rusiya	22111	13.1	9%	aks olunmayıb
19	Wuhan University	Çin	52502	14.6	7%	aks olunmayıb
20	Alfaisal University	Saudiyyə Ərəbistanı	2566	10.4	34%	60 : 40
21	Tongji University	Çin	35690	13.1	13%	45 : 55
22	University of Malaya	Malayziya	15140	8.0	20%	63 : 37
23	Sun Yat-sen University	Çin	53603	16.6	9%	51 : 49
=24	Beijing Normal University	Çin	23524	15.4	11%	aks olunmayıb
=24	Stellenbosch University	Cənubi Afrika Respublikası	24308	26.1	8%	55 : 45
26	Harbin Institute of Technology	Çin	29603	9.9	12%	32 : 68
27	National Research Nuclear University MEPhI	Rusiya	6489	10.8	24%	31 : 69
28	Taipei Medical University	Tayvan	5973	10.2	10%	57 : 43
29	National Tsing Hua University	Tayvan	14853	18.0	10%	42 : 58
30	Southern University of Science and Technology	Çin	3198	9.5	0%	27 : 73
31	United Arab Emirates University	Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri	7523	9.2	21%	83 : 17
32	Indian Institute of Technology Kharagpur	Hindistan	9167	12.3	0%	18 : 82
33	University of Iceland	İslandiya	8135	13.9	12%	67 : 33
34	Indian Institute of Technology Bombay	Hindistan	10267	16.1	1%	19 : 81
35	ITMO University	Rusiya	10206	13.1	16%	37 : 63
=36	Central South University	Çin	51546	18.4	2%	aks olunmayıb
=36	University of Tartu	Estoniya	8532	11.6	8%	68 : 32
=38	Indian Institute of Technology Delhi	Hindistan	7284	14.8	1%	20 : 80
=38	Qatar University	Qətər	15585	17.3	38%	76 : 24
40	Sabancı University	Türkiyə	3605	21.5	9%	37 : 63
41	King Saud University	Saudiyyə Ərəbistanı	38971	10.4	10%	59 : 41
42	National Chiao Tung University	Tayvan	12017	16.7	12%	30 : 70
43	Tianjin University	Çin	34780	14.0	6%	aks olunmayıb
44	Cyprus University of Technology	Kipr	3228	17.4	8%	54 : 46
45	National Cheng Kung University	Tayvan	20663	13.7	13%	37 : 63
46	Nankai University	Çin	28061	13.3	7%	aks olunmayıb
=47	University of Cyprus	Kipr	6635	22.0	11%	66 : 34
=47	Reykjavik University	İslandiya	2879	24.9	8%	41 : 59
=49	South China University of Technology	Çin	41139	13.9	5%	38 : 62
=49	Southeast University	Çin	32951	11.6	5%	40 : 60

Zhejiang Universiteti

Çin Elm və Texnologiyalar Universiteti

M.V.Lomonosov adına Moskva Dövlət Universiteti

Şanxay Jiao Tong Universiteti

51	Beihang University	Çin	29952	13.7	6%	aks olunmayıb
=52	National Taiwan University of Science and Technology	Tayvan	8340	19.5	15%	30 : 70
=52	Toms State University	Rusiya	7655	11.9	29%	aks olunmayıb
54	University of KwaZulu-Natal	Cənubi Afrika Respublikası	36660	29.2	4%	58 : 42
=55	University of Campinas	Braziliya	28795	15.1	3%	47 : 53
=55	Koç University	Türkiyə	5381	15.6	6%	51 : 49
57	China Medical University, Taiwan	Tayvan	7603	16.5	8%	54 : 46
58	Indian Institute of Technology Roorkee	Hindistan	7561	16.4	2%	16 : 84
=59	University of Crete	Yunanistan	13321	23.4	4%	62 : 38
=59	National Taiwan Normal University	Tayvan	10789	12.1	24%	aks olunmayıb
61	Indian Institute of Technology Indore	Hindistan	1128	9.7	0%	17 : 83
62	Xi'an Jiaotong University	Çin	36557	12.5	6%	32 : 68
=63	Indian Institute of Technology Madras	Hindistan	9241	15.6	1%	20 : 80
=63	Indian Institute of Technology Ropar	Hindistan	1119	7.6	0%	13 : 87
=63	Jordan University of Science and Technology	Jordaniya	21512	13.4	17%	58 : 42
=66	Beijing Institute of Technology	Çin	30608	13.3	8%	35 : 65
=66	Charles University in Prague	Çexiya	48623	12.7	18%	62 : 38
=66	King Fahd University of Petroleum and Minerals	Saudiyyə Ərəbistanı	6882	6.8	13%	0 : 100
=66	Pontifical Catholic University of Chile	Çili	28541	15.0	7%	aks olunmayıb
=70	University of the Philippines	Filippin	39877	8.4	1%	58 : 42
=70	Semmelweis University	Macarıstan	10996	9.8	31%	68 : 32
72	St Petersburg Polytechnic University	Rusiya	18251	9.0	28%	39 : 61
=73	Institute of Chemical Technology	Hindistan	2146	18.2	0%	34 : 66
=73	Renmin University of China	Çin	25590	12.5	6%	aks olunmayıb
=75	Bilkent University	Türkiyə	10374	14.5	9%	46 : 54
=75	East China Normal University	Çin	25747	11.5	17%	65 : 35
77	Indian Institute of Technology Kanpur	Hindistan	6860	13.6	0%	14 : 86
78	Universiti Teknologi Petronas	Malayziya	6212	15.9	17%	34 : 66
=79	Hunan University	Çin	40715	20.4	2%	46 : 54
=79	Mahidol University	Tayland	28476	10.2	4%	49 : 51
=79	Northwestern Polytechnical University	Çin	28432	13.9	4%	26 : 74
=82	National and Kapodistrian University of Athens	Yunanistan	57697	28.4	10%	62 : 38
=82	Novosibirsk State University	Rusiya	7123	6.2	20%	aks olunmayıb
84	Shenzhen University	Çin	35171	15.5	1%	48 : 52
85	Quaid-i-Azam University	Pakistan	14694	24.8	1%	57 : 43
86	Shandong University	Çin	45767	14.6	7%	aks olunmayıb
87	Çankaya University	Türkiyə	9164	28.4	2%	45 : 55
88	Pontifical Catholic University of Rio de Janeiro	Braziliya	15581	21.9	5%	51 : 49
89	National University of Science and Technology	Rusiya	7090	11.3	26%	41 : 59
90	Amrita Vishwa Vidyapeetham	Hindistan	14689	11.9	12%	aks olunmayıb
=91	Covenant University	Nigeriya	8768	15.7	0%	43 : 57
=91	National Yang-Ming University	Tayvan	4258	5.1	2%	48 : 52
=91	University of Peradeniya	Şri-Lanka	17482	10.8	1%	61 : 39
=94	University of Desarrollo	Çili	15384	19.0	4%	56 : 44
=94	Diego Portales University	Çili	17287	14.9	2%	49 : 51
=94	King Saud bin Abdulaziz University for Health Sciences	Saudiyyə Ərəbistanı	11708	6.9	1%	52 : 48
=97	Pontifical Javeriana University	Kolumbiya	30048	15.4	1%	55 : 45
=97	Xiamen University	Çin	40841	14.6	4%	47 : 53
99	University of Electronic Science and Technology of China	Çin	33242	16.4	4%	31 : 69
=100	Istanbul Technical University	Türkiyə	34825	23.0	4%	34 : 66